

Skibsbroen ved Audebo

Skrevet af Frank Wiehe Knudsen

Ved oprydning i arkivet på Audebo Pumpestation bliver der fundet mange interessante bøger med notater om livet på og omkring Pumpestationen.

Her er lidt om skibsbroen på Audebo dæmning

Der er fundet interessante notesbøger ”Havne- og Brotakst for skibsbro ved Audebo dæmning”.

Takstbøgerne er udgivet af Ministeriet for offentlige Arbejder 31. marts 1937 og gælder fra 1. april 1937 til 31. marts 1940. Taksten for korn var 5 øre pr. 100 kg. kornvare, desuden skulle der betales havnepenge. Taksterne er påført manuelt. Samt diverse breve fra Langelands Korn-, foderstof- og gødningsforretning (LKFG) stilet til maskinmester Chr. Jørgensen.

Maskinmester Carl Christian Jørgensen var ansat på Audebo Pumpestation i 1901 som maskinassistent, han blev maskinmester på pumpestationen 19. oktober 1905, eller først fra 1. januar 1906 og var ansat indtil 1. november 1936.

I perioden 17. juni 1931 frem til 8. oktober 1935 ankom der 42 skibe til skibsbroen med ladninger af korn og foderstoffer, som skulle leveres til lokale møllere og købmænd. Der er i notesbøgerne, formodentlig ført af Chr. Jørgensen (CJ), regnskab for det leverede og det udleverede.

Senere bliver der ført regnskab over antal sække, de forskellige møllere og købmænd får leveret i. ” Da det har vist sig, at nogle af vore kunder benytter vore sække til at hente vare hos vore konkurrenter, se vi os nødsaget til at beregne sækkeleje af vore sække. I leje regner vi med 1/3 øre pr. sæk pr. dag. - Med Højagtelse”

I det første brev fra LKFG er det meget detaljeret forklaret, hvordan der skal udtages prøver fra den hvede, som skibet m/s Kurt medfører og som skal kontrolleres af ”Det offentlige Vejer og Maaler Kontor, Københavns Frihavn.

Det første skib var m/s Lilli, som den 17. juni 1931 ankom med ca. 40 tons hvede=402 sække, som blev bogført således:

På lager	29 sække	
Christiansen, Braade	40 sække	
Chr. Petersens Enke, Højby	20 sække	
Viggo Clausen, Gundestrup Mølle	50 sække, i alt	402 sække

Fra d. 18. juni 1931 til d. 27 juli 1931 udleverede de 292 sække til købmænd, brugsforeninger og møllere i hele området fra Gundestrup til Asnæs.

Ifølge dagbøgerne fik LKFG tilladelse til at bruge maskinhallen fra 25. april 1932. På det tidspunkt var dampmaskinerne demonteret fra maskinhallen og solgt, den store hollandspumpe var installeret, så maskinhallen var ledig.

For udlejning af maskinhallen til Langelands Korn i 3 år, fik man en årlig leje på 550 kr.

Bropenge ved Skibsbroen.

Arkivet har modtaget et brev med et skilt ”Brofoged Audebo”.

I koncessionen i 1883 var det fastlagt, at der ikke måtte opkræves bropenge for brug af anlægsbroen ved Audebo. 8. september 1931 fik fabrikant Pedersen opgaven at undersøge mulighed for at opkræve betaling. Den 22. marts 1933 blev der forelagt en skrivelse fra Ministeriet for offentlige Arbejder af 23. februar 1933, til Holbæk Amt, med bilag fra borgmesterkontoret og politimesteren i Nykøbing Sj. Borgmesteren klagede over den store mængde varer der blev lossat i Audebo, og således blev unddraget havnene.

Den 14. december 1933 blev ansøgningen om tilladelse til at opkræve bropenge sendt til Ministeriet for offentlige Arbejder.

Ministeriet gav i april 1934 tilladelse til det ønskede frem til d. 31. marts 1937. Hvis taksterne blev trykt, skulle ministeriet have et eksemplar.

Efterfølgende var der nogen parlamentering med Hotaco i Holbæk om afgift på cement der var losset i Audebo.

I 1942 forsøgte Lodsejerlaget at nedlægge Skibsbroen.

Den 31. marts 1944 meddelte Ministeriet for offentlige Arbejder, at indtil videre behøvede Lodsejerlaget ikke holde Skibsbroen brugelig, blot dens manglende vedligeholdelse ikke var til fare for færdslen på og omkring Skibsbroen.

Andre oplysninger om Audebo Skibsbro, Pumpestationen, maskinmester Chr. Jørgensen og forvalter Olsen.

På bestyrelsesmødet d. 12. september 1885 blev det besluttet at ulykkesforsikre maskinmester og maskinassistent for kr. 2.000,00 hver og fem fyrbødere for kr. 1.000,00 hver, gældende for halvåret 15. november til 15. maj.

Løn

Lønnen som maskinmester og brofoged blev aftalt til kr. 1.500,00 årligt og som forvalter kr. 300,00 ud over fri bolig, kul til brændsel og petroleum til belysning. Forholdet var indgået med opsigelse fra begge sider til en 1. maj med et halvt års varsel fra begge sider.

Ferie

Forvalter Olsen fik permission fra 18. til 26. september 1901. I hans fravær ville maskinassistent Jørgensen varetage Olsens opgaver på pumpestationen og Lodsejerlagets sager, mens Olsens ældste søn og hans søster ville passe kontoret for Aktieselskabets vedkommende.

Jubilæumsgave

På bestyrelsesmødet i Lodsejerlaget d. 7. juli 1902 blev det besluttet at give forvalter Olsen en gave til det forestående jubilæum, 25 år. Hvis Aktieselskabet gav halvdelen, ville de give ham 3 tdr. land uden for Landkanalen ved Hagested til en værdi af ca. kr. 300,00.

Olsens Pensionering

Forvalter Olsen havde tidligere ønsket at gå på pension d. 1. januar 1907, men d. 21. oktober 1905 accepterede han pensionering d. 1. januar 1906, mod en årlig pension på kr. 800,00 på livstid.

Maskinmester Chr. Jørgensen skulle ikke også være forvalter, så Bennedsen fik også ansvaret for Hagested og Grevinge sogne mod en samlet løn på kr. 500,00 årligt.

Havnefoged

Maskinmester Chr. Jørgensen blev på mødet d. 22. september 1906, udnævnt til havnefoged ved Skibsbroen.

På generalforsamlingen i 1907 oplyste Chr. Jørgensen, at det havde kostet 5 øre pr. 1.000 tdr. vand udpumpet med vindmotorerne men 17 øre med damp.

Dæmning, Skibsbro m.m.

På bestyrelsesmødet d. 14. oktober 1914 behandlede man udbedring af glaciets (stensiden) på dæmningen som var skadet af vinteren. Skibsbroen krævede også en del vedligehold, lige som Dragskanalens udløb i Nexeløbugten.

Stormfloden d. 24. oktober 1921.

Fabrikant A. P. Pedersen, Gundestrup forudså tidligt faren og slog alarm. Allerede d. 25. oktober var bestyrelsen samlet. Der var gang i udbedringen og der blev uddelt tak, både til A P Pedersen på mødet og gennem en annonce i de lokale blade til alle som hjalp til under stormfloden. Der var også sendt bud om sagkyndig bistand fra Vandbygningsinspektøren, der samme dag havde sendt ingeniører til dæmningen.

Den 27. oktober vedtog man betalingen for arbejdet. En vogn med to heste kr. 2,50 i timen, for enspændervogn kr. 2,00 i timen. Arbejdslønnen var kr. 1,00 i timen for arbejdsmænd med værktøj, og lodsejere fra Lammefjorden havde forret til arbejdet, og familieforsørgere havde forret for ugifte personer. Arbejdet skulle ledes af maskinmester Jørgensen og fabrikant Pedersen.

Pumpeløgets arkiv

Skibsbroen blev bygget i vinteren 1883-1884. Den er 41 meter lang og vanddybden er 4 meter ved enden af broen, så selv store skibe kunne lægge til.